

แค่ได้ยินว่าจะมีคนหยิบเอาวรรณกรรมซีไรท์อย่าง "คำพิพากษา" ของ ชชาติ กอบจิตติ มาทำเป็นหนังก็ต้องบอกว่ากลัวใจผู้สร้างจะเอาไปทำปู้ยี่ปู้ยำเหลือเกิน เพราะแค่ได้ยินว่าสาวทรงโตชื่อกระฉ่อนอย่าง ตัก-บงกช คงมาลัย รับบทเป็นสมทรง...สาวบ้าไร้สติ ขณะที่ "ไอ้ฝึก" ตัวละครเด่นของเรื่องกลับใช้นักแสดงหน้าใหม่ไร้ชื่ออย่าง ปิติศักดิ์ เยาวนานนท์ ก็พลอยจะเดาความนัยในการขายหนังเรื่องนี้ได้หลายประเด็น

เชื่อได้ว่าอย่างน้อยๆ "แฟนตัก" หรือ "แฟนชาติ กอบจิตติ" คงดูกันแบบไม่กะพริบตา แม้ว่าจะต่างจุดประสงค์กันก็ตามทีเถอะ

อย่างไรก็ตาม เมื่อดูจบแล้วก็ต้องบอกว่า "แมสเสจ" ที่ผู้กำกับฯอย่าง พันธุ์ชัยมพ์ทองสังข์ ต้องการจะสื่อสารนั้น สามารถทำได้ตรงประเด็น จนรู้สึกเจาะเข้าตรงกลางตัวหนังสือที่ "ชาติ" ถ่ายทอด ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะผู้กำกับฯเป็นแฟนตัวยงของเขา มาแต่ไหนแต่ไร ความรวมจึงออกมาสมบูรณ์ ไม่ถึงขนาดที่เอาบทประพันธ์มาตีความใหม่ เพียงแต่ชี้นำ หรือปล่อยให้คนดูรู้สึกตามได้เป็นรูปธรรมมากกว่า

ตั้งแต่ฉากแรกชีวิตของ "ฝัก" ก็เริ่มหักเหจาก "ณรงคตไกล" เป็น "ฉรวาส" เพราะความกตัญญูที่ฝักมีต่อพ่อ เขาจึงลาไปเกณฑ์ทหารรับใช้ชาติ ก่อนจะกลับมาพบกับความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิต เมื่อพ่อเอาคนบ๊วยนางสมทรงเป็นเมีย ทำให้ชาวบ้านเริ่มนิทาพ่อบังเกิดเกล้าให้ฝักฟังอย่างเนื่องๆ แต่ด้วยความที่เคยบวชเรียนจึงมีความเมตตาเป็นธรรมชาติประจำใจ ประกอบกับเห็นพ่อมีความสุข ก็เลยไม่ติดใจเอาความ ซ้ำยังเห็นดีเห็นงาม ไปด้วยกับความสุขของพ่อด้วย ปัญหาใหญ่ๆ เลยไม่มี

จนกระทั่งเมื่อพ่อตาย "ฝัก" และ "สมทรง" จำต้องใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน 2 คน คำนินทาต่างๆ จึงเพิ่มขึ้นอย่างช่วยไม่ได้ เริ่มตั้งแต่ไม่มีมูลความจริง จนกระทั่งชาวบ้านเริ่มเห็นภาพหลุดๆ จากความบ้าของสมทรงเพิ่มขึ้นทุกวัน "ภาพการชิงห้องกัน หรือการสร้างห้องน้ำเป็นสัดส่วน ยังง่ายกว่าการบังคับใจคนหนุ่มอย่างฝักไม่ให้ตกอยู่ในห้วงอารมณ์ลึกซึ้งกับเธอได้ การต่อสู้ภายในใจของฝักจึงเป็นสิ่งที่น่าท้อทรมานท่ามกลางสังคมที่เริ่มรวมประณาม"

สิ่งที่คุณเห็นไม่ได้เป็นอย่างที่คุณคิดเสมอไป ใครคงจะเข้าใจได้ถึงแก่นแท้ก็ตอนที่โดนเข้ากับตัวเอง คุณแล้วทำให้คนอื่นไม่ได้ว่าในสังคมที่แสนสับสนทุกวันนี้ จะมีคนสักกี่คนที่ตกอยู่ในห้วงเดียวกับฝักบ้าง เพราะขนาดหมู่บ้านเล็กๆ อยู่ต่างจังหวัด แลดูไม่มีความซับซ้อนทางสังคมยังขนาดนี้ ถ้าเป็นเมืองใหญ่มีตายเลยหรือ

ความกดดันรอบด้าน เริ่มทำให้ฝักที่เคยมองโลกในแง่ดี เริ่มต้องแบกรับแรง
กระทบกระทั่งด้วยความหวังที่ว่าสักวันหนึ่งคนจะต้องเข้าใจ ก่อนจะมาแตกหักเมื่อ
ตอนที่ไม่มีใครไปงานศพพ่อของเขา แม้แต่ครูใหญ่ที่เป็นคนที่เขาเคารพ และหวังเป็นที่
พึ่งยังไม่สนใจ ฝักจึงเริ่มทำผิดพลาดเล็กๆ น้อยๆ ตั้งแต่การฆ่าสัตว์ การดื่มเหล้าอย่างไม่
รู้ตัว

"ความสำนึกผิดที่ฆ่าหมาในตอนแรกนั้น ยังไม่สะเทือนใจเท่าที่เขาารู้สึกว่า หมา
บ้าก็เหมือนคนบ้า มันไม่รู้ว่าจะไรดีชั่ว ถูกผิด มันถึงทำ ก็เหมือนสมทรงที่ไม่มีใคร
เข้าใจเธอ ไม่ต่างจากคราวที่เขาโกรธเธอมาก ที่ไปเปิดกระโปรงต่อหน้าพระสงฆ์ แต่
พอเห็นรอยแผลที่โคนขาบ้านทำร้าย ก็อึ้งจนทำอะไรไม่ถูก"

ความเจริญที่ค่อยๆ คลืบคลานเข้ามา ไม่ว่าจะป็นไฟฟ้า หรือ โทรศัพท์ที่อยาก
ได้นั้น ขณะเดียวกันกลับไม่มีใครสนใจว่าควรจะทำอย่างไรกับสมทรง นางคนบ้าที่สังคม
รุมประณาม เพราะไม่มีใครยื่นมือเข้ามาช่วย แล้วฝักจะปล่อยคนที่ไม่มีความสนใจได้
ทำได้ก็ไม่มีความเป็นคนหลงเหลืออยู่แล้ว

คำขวัญที่นักเรียนท่องทุกวันว่า "ศีลธรรมนำ ความรู้ตาม กตัญญูรู้คุณแผ่นดิน"
จึงแทบไม่มีความหมายเลย จากการกระทำที่คนในหมู่บ้านรุมทำร้ายฝัก และสมทรง
เรียกว่ากฏหมู่ที่เหนือกฎหมายนั้นน่ากลัวที่สุด ซึ่งตอบโจทย์ทุกอย่างได้ครบถ้วนได้
ในหนังเรื่อง "ไอ้ฝัก" แม้ฉากสุดท้าย ขณะสมทรงแบกร่างฝักกลับจากการรุม
ประชาทัณฑ์ เสียงเพลงคารพชงชาติยามเช้า ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นหนึ่งเดียวของ
ประเทศ ยังไม่สามารถคุ้มกบาลใครได้ แม้แต่คนที่สังคมตีค่าว่าเป็นคนบ้า หรือคนเมา

ด้านพระเอกหน้าใหม่อย่างเต๋-ปิติศักดิ์นั้น ต้องยอมรับว่าเล่นเป็นฝักได้กลมกลื่นมาก ไม่ว่าจะเป็ฉากที่เปี่ยมไปด้วยรอยยิ้มสดใส หรือฉากที่แสดงถึงความมัวเมาไร้สติจนกล่าวได้ว่าตึกที่ใครๆ อยากดูนั้น พอเจอหนุ่มหน้ามนคนนี้เข้าไป คนดูก็พลอยหลงเดินตามกันไอ้ฝักกันหมด ส่วนบทคนบ้าของตึกนั้น แม้จะทำได้ดีในซ้อตอารมณ์สั้นๆ แต่เมื่อไหร่ที่ต้องทำอารมณ์ต่อเนื่องก็มีฉากหลุดอยู่เหมือนกัน

ส่วนฉากว๊บบๆ แวมๆ หรือถึงขั้นไป ที่ใครแอบคาดหวังนั้น หน้ังสามารถดึงเอาความบ้าของสมทรงเข้ามาหลบจนมิด ดูแล้วทำให้คนดูรู้สึกว้า "เออ...สมทรงมันบ้าจริง มันไม่ได้แกล้งบ้านะ เมื่อคนบ้าลุกขึ้นแก้ผ้าวิ่ง หรือยื่นอาบน้้าโทงๆ คนก็น่าจะเข้าใจ" เรียกว่าใครเป็นแฟนชาติ แฟนตึก ไม่ผิดหวัง แถมยังได้แฟนคนใหม่อย่าง "ฝัก" ไว้ชื่นใจอีกคน

มุมมองหนึ่งของสังคมที่หลายคนไม่เห็น

ประพันธ์ : ชาติ กอบจิตติ

สำนักพิมพ์ต้นหมาก